

වාක්‍ය නිර්මාණය

භාෂාව නිරතුරුව ම ව්‍යාකරණය සමග බැඳී පවතී. භාෂණයේදී ද අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම යම් සම්මත ක්‍රමවේදයකට අනුව සිදු වේ. එය භාෂණ ව්‍යාකරණය යි. ලිඛිත ව අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේදී ඊට වඩා වෙනස් රීති සමුදායක් භාවිතයේ පවතී. භාෂණ ව්‍යාකරණය ඒ ඒ භාෂා පරිසරයට අනුව නිරායාසයෙන් ලද හැක්කකි. එහෙත් ලේඛන ව්‍යාකරණය සම්මත රීති සමුදායක් මගින් මෙහෙය වේ. ඒවා අධ්‍යයනයෙන් ම උගත යුතු ය. ලිඛිත වාක්‍යයක් යනු නිරවුල් ව අදහස් සන්නිවේදනය වන පරිදි ක්‍රමවත් ව සම්මත රීතින් අනුව සකස් වූ වාග් මාලාවකි. එබැවින් මෙම පාඩමේ අරමුණ සම්මත වාක්‍ය රීති පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීම යි.

වාක්‍ය නිර්මාණය

ලිඛිත ව්‍යවහාරය සඳහා නිවැරදි වාක්‍ය භාවිත කෙරෙයි. අර්ථවත් වචන රාශියක් එක්කර වාක්‍ය තනා ගැනෙයි. කිසියම් අදහසක් ප්‍රබල ව හා සිත්ගන්නා අයුරින් ඉදිරිපත් කිරීමට වාක්‍ය අවශ්‍ය වෙයි. වාක්‍යාංග, වාක්‍ය වර්ග, උක්තාඛ්‍යාත රීති පිළිබඳ ව මෙම පාඩම මගින් සාකච්ඡා කෙරේ.

වාක්‍ය විග්‍රහය

“මම පොත බලමි.” මේ සරල වාක්‍යයකි. මෙම වාක්‍යයේ අංග තුනක් තිබේ. එනම්

වාක්‍යයක අන්තර්ගත විය හැකි අව ම අංග කීපයක් ඉහත වාක්‍යයේ පෙන්වුම් කෙරෙයි. වාක්‍යයක අන්තර්ගත විය හැකි උපරිම වාක්‍ය අංග ගණන අටකි. එනම්

1. උක්ත විශේෂණය	5. ක්‍රියා විශේෂණය
2. උක්තය	6. ආඛ්‍යාත පූර්ණ විශේෂණය
3. කර්ම විශේෂණය	7. ආඛ්‍යාත පූර්ණය
4. කර්මය	8. ක්‍රියාව/ ආඛ්‍යාතය යනුවෙනි.

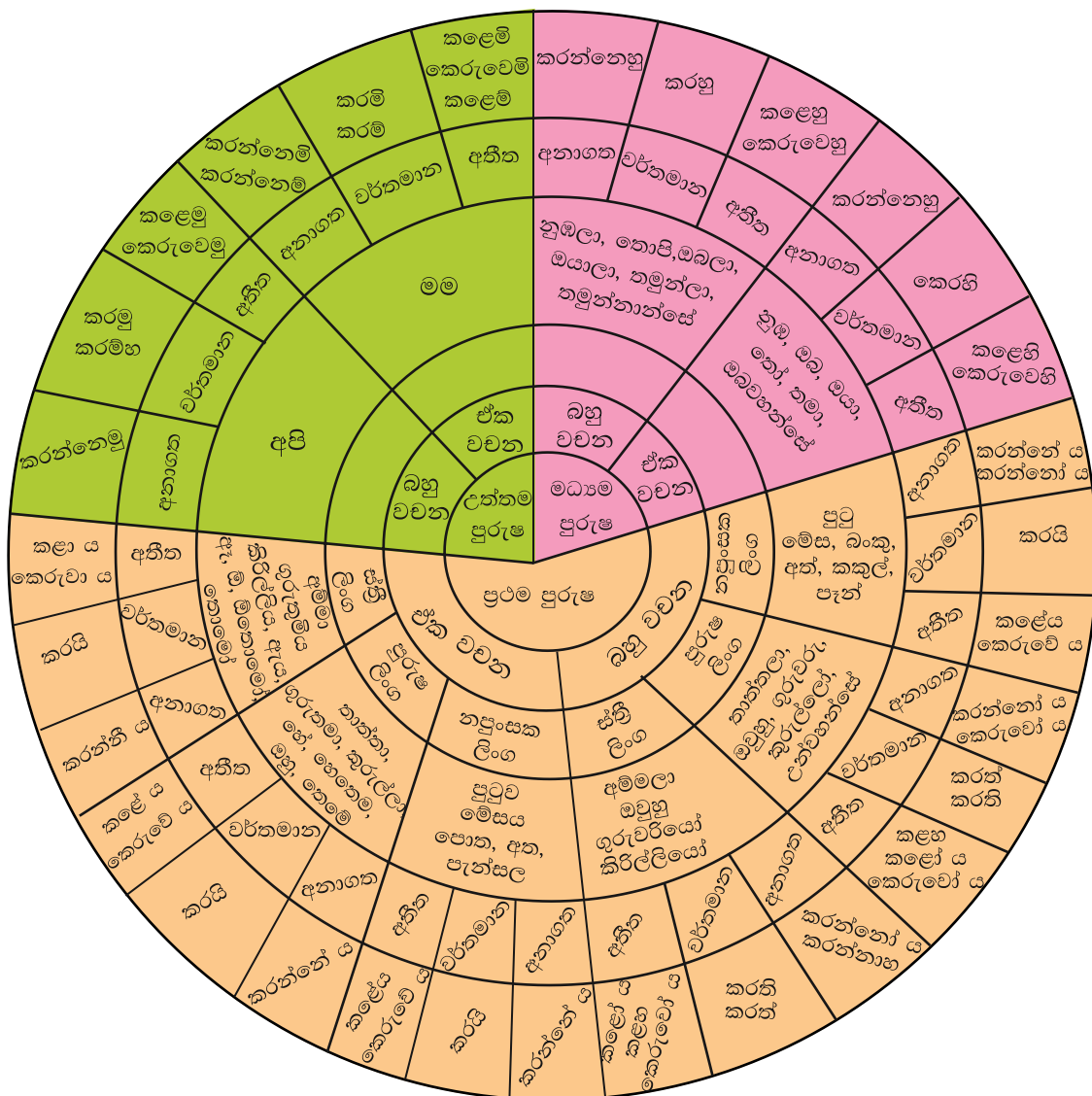
නිදසුන් වාක්‍යය :

1. උක්ත විශේෂණය	←	දක්ෂ
2. උක්තය	←	ගුරුවරයා
3. කර්ම විශේෂණය	←	දුබල
4. කර්මය	←	සිසුවා
5. ක්‍රියා විශේෂණය	←	සුළු කලකඳි
6. ආඛ්‍යාත පූර්ණ විශේෂණය	←	ඉතා අගනා
7. ආඛ්‍යාත පූර්ණය	←	උගතෙකු
8. ආඛ්‍යාතය	←	කරයි

සාමාන්‍ය වාක්‍ය රීතිය

කර්තෘ කිනම් පුරුෂ, කිනම් වචන, කිනම් ලිංගයට අයත් ද ආබ්‍යානය එම පුරුෂ එම වචන එම ලිංගයෙන් ම තැබිය යුතු ය. කර්තෘ උක්ත වේ. ඔබ මෙතෙක් ඉගෙනගත් පුරුෂ, වචන ලිංග හේදයට මෙන් ම ඒ ඒ උක්ත පදයට අනුව ධාතුව කාලත්‍රයෙහි වර්තන ආකාරය පිළිබඳ සාරාංශයක් පහත රූප සටහනේ දැක්වේ.

ක්‍රියාකාරකම 1

❁ සාමාන්‍ය වාක්‍ය රීතිය ඇසුරෙන් පහත දැක්වෙන වාක්‍ය සුදුසු උක්තාබ්‍යාන පද යොදා සම්පූර්ණ කරන්න.

- ඔවුන් කැඳවමු.
- නුඹ නීතිපතා පත්සිල්
- සුළු සුළඟින් ගෙවල්
- කිරිල්ලියෝ පැටවුන් සොයා ගුවනේ ඔබමොබ
- සිසුන් සිප් සයුරෙන් එතෙර කරති.
- දෑ ගොඩනගනු.
- ඔහුගේ දේශනය, අගය කරන්නාහ.
- නිවැරදි ව ශිල්ප හදාරමිහ.
- තුරුලතා වනසති
- දිනකර අවරඹරට

විශේෂ වාක්‍ය රීති

සාමාන්‍ය වාක්‍ය රීතියෙන් බැහැර ව කර්තෘ සහ ක්‍රියාව ගැලපෙන අවස්ථා ඇත. එනම් කර්තෘ ඒක වචන වී ක්‍රියාව බහුවචන වේ. කර්තෘ බහුවචන වී ක්‍රියාව ඒක වචන වේ. තවත් විටක උත්තම පුරුෂ හෝ මධ්‍යම පුරුෂ කර්තෘට තබන ක්‍රියාව ප්‍රථම පුරුෂ වේ. එලෙස තබන්නේ ද සම්මත රීතීන්ට අනුව ය. ඒවා විශේෂ වාක්‍ය රීති නම් වේ.

1. අප්‍රාණවාචි උක්තය

- අප්‍රාණවාචි බහු වචන පදයක් උක්ත වූ විට ක්‍රියාව ඒක වචන වේ.
උදා :- ගංගා ගලා බසියි.
- අප්‍රාණවාචි පද කීපයක් සම්බන්ධ වී කර්තෘ ලෙස තබන විට ආබ්‍යානය ඒක වචන වේ.
උදා :- ගංගාතුරින් ගස්වැල් ගෙවල් දොරවල් විනාශ විය.
- අප්‍රාණවාචි පදයක් සමග ප්‍රාණවාචි පදයක් සම්බන්ධ වී කර්තෘ ලෙස තබන විට ආබ්‍යානය බහු වචන වේ.
උදා :- ගවයා ද කරත්තය ද පාරේ යති.
- අප්‍රාණවාචි පදයක් “ඕ” “හු” ප්‍රත්‍යාන්තව යෙදී කර්තෘ වශයෙන් සිටින විට ආබ්‍යානය බහු වචන වේ.
උදා :- ගංගාවෝ ගලා බසිති (ගංගා + ඕ)
ගස්හු සුළඟට සෙලවෙති (ගස් + හු)

2. සමූහාර්ථවාචි උක්තය

සමූහාර්ථවාචි පද :- සමූහයක් එක ම ඒකකයක් සේ සලකා හැඳින්වීමට යොදන පද සමූහාර්ථවාචි පද යි.

රළ, පෙළ, මුළ, කැල, නඩ, පන්ති, හමුදා, කට්ටි, කණ්ඩායම්, රංචු, කැන්, මුළු, රැස, ගණ

i. සමූහාර්ථවාචි පදයක් ප්‍රාණවාචි පදයක් හා සම්බන්ධ වී කර්තෘ ලෙස සිටින විට ආබ්‍යාතය බහු වචන වේ.

උදා :- මුව රැළ වනයේ ඔබ මොබ දුව පනිති
වන්දනා නඩය ඓතිහාසික තැන් නරඹති
සඟ ගණ අරමෙහි වසති
දන කැන් වෙහෙර නමිති

ii. සමූහාර්ථවාචි පදයක් අප්‍රාණවාචි පදයක් සමග සම්බන්ධ වූ විට ආබ්‍යාතය ඒක වචන වේ.

උදා :- තුරු පෙළ සුළඟට සෙලවේ.
මල් කැන් සුවඳ පතුරයි.

3. නිත්‍ය බහු වචන උක්තය

නිත්‍ය බහු වචන පද

කෙනෙක්, අයෙක්, ඇතැමෙක්, ඇතැම්හු, කවරෙක්, කවුරු, සමහරු, සමහරෙක්, කිසිවෙක්, අය

i. මෙම නිත්‍ය බහු වචන පදයක් වාක්‍යයක කර්තෘ ලෙස යෙදෙන විට ආබ්‍යාතය බහු වචන වේ.

උදා :- කෙනෙක් ඊට පක්ෂ වූහ.
ඇතැමෙක් එයින් සතුටු වූහ.

ii. නිත්‍ය බහු වචන පදයක් වුවත් පැහැදිලි ඒක වචන පදයක් ලෙස ඇඟහින පරිදි කර්තෘ ලෙස යෙදී ඇත්නම් ආබ්‍යාතය ඒක වචන වේ.

උදා :- එක් කෙනෙක් ඊට සහභාගි විය.
දෙදෙනාගෙන් කෙනෙක් එයින් සතුටු විය.
වික්‍රමසිංහ නමැති අයෙක් ගම හැර ගියේ ය.

4. ගෞරවාර්ථ උක්තය

★ ගෞරවාර්ථ ප්‍රත්‍ය

ආණ	}	- පුරුෂ ලිංග	} නිත්‍ය බහු වචන ගෞරවාර්ථ ප්‍රත්‍ය
අණ		- ස්ත්‍රී ලිංග	
ණ්ඩ		- පුරුෂ/ ස්ත්‍රී ලිංග	
ණ්ඩි		- පුරුෂ/ ස්ත්‍රී ලිංග	
ඕ		- පුරුෂ/ ස්ත්‍රී ලිංග	
හු		- පුරුෂ/ ස්ත්‍රී ලිංග	

ඉහත සඳහන් ගෞරවාර්ථ ප්‍රත්‍යයක් නාම පදයක් සමග එක් වූ විට ගෞරවාර්ථ නාම පදයක් සෑදේ.

උදා :- පිය + ආණ = පියාණ
 දු + අණි = දියණි / දුවණි
 පුත් + අණු = පුතණු
 අම්ම + ණ්ඩි = අම්මණ්ඩි - අමඬි
 මල + ණ්ඩ = මලණ්ඩි - මලඬ

මෙවැනි ගෞරවාර්ථ නාම පදයක් උක්තය ලෙස යෙදෙන සෑම තැනක ම එය “ඕ” “හු” ප්‍රත්‍යාන්ත ව බහු වචන රූපයෙන් ම තැබිය යුතු ය.

උදා :- පිය + ආණ + ඕ = පියාණෝ
 පුත් + අණු + ඕ = පුතණුවෝ
 සිටු + ආණ + හු = සිටාණහු

උදා :- පියාණෝ දියණියන් රකිති.
 මෑණියෝ පුතණුවන් කැඳවති.
 වෙළෙඳාණහු භාණ්ඩ රැගෙන යති.

★ ගෞරවාර්ථ පද

එවැනි පද තුනකි.

පා
 දෑ
 වහන්සේ

i. මෙවැනි පද උක්ත වූ විට ආබ්‍යාතය බහු වචන වේ.

උදා :- රජ පා යුදට නික්මෙති.
 මෑණියන් දෑ මළ අමදිති.
 තෙරුවන් වහන්සේ දනට වඩිති.

ii. දෑ යන්න උක්ත වූ විට දෑ යනුවෙන් ද වහන්සේ යන්න උක්ත වූ විට සේක යනුවෙන් ආබ්‍යාතය තැබීම සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමය වේ.

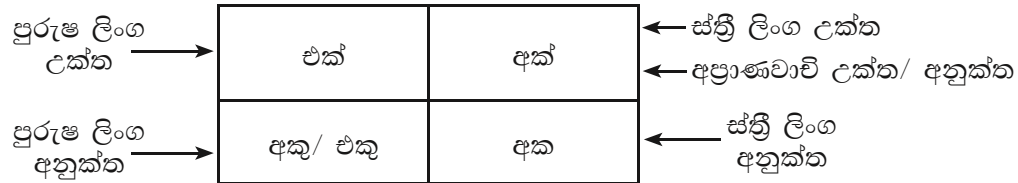
උදා :- මෑණියන් දෑ මළ අමදින දෑ ය.
 තෙරුන් වහන්සේ දනට වඩින සේක.

iii. අතීත කාලික ස්ත්‍රී ලිංගික ඒක වචන නාම පදයක් සමග දේවි, මෙහෙසි, බිසව්, කුමරි වැනි සම්මත ගෞරවාර්ථ පදයක් යෙදුණු වැකිවල ආබ්‍යාතය බහු වචනයෙන් තැබීම සාම්ප්‍රදායික ලේඛනයේ දක්නට ඇත.

උදා :- යසෝධරා දේවි සිදුහත් කුමරුගේ අබිනික්මණින් තැවුණෝ.
 මායා දේවි තුසි පුරේ වුසු.

5. අනියතාර්ථ උක්තය

★ අනියතාර්ථ ප්‍රත්‍ය

ඉහත අනියතාර්ථ ප්‍රත්‍යයක්, නාමයක් සමග සම්බන්ධ වූ විට අනියතාර්ථ නාම පදයක් සෑදේ.

උදා :- මිනිස් + එක් = මිනිසෙක්
කාන්තා + අක් = කාන්තාවක්
ගස් + අක් = ගසක්

මෙවැනි අනියතාර්ථ උක්ත පද, වාක්‍යයක උක්ත කර්තෘ ලෙස තැබිය යුතු ය. සෙසු තැන්වල අනියතාර්ථ පද යෙදේ නම් ඒවා අනුක්ත රූප ගනී.

මිනිස් + අකු = මිනිසකු
මිනිස් + එකු = මිනිසෙකු
කාන්තා + අක = කාන්තාවක
ගස් + අක් = ගසක්

උදා :- මිනිසෙක් ගවයෙකු දක්කයි.
කාන්තාවක් දරුවකු නළවයි.
හොරෙක් ගෙයක් බිඳයි.
ගසක් සුළඟින් සෙලවෙයි.

6. අසම්භාව්‍ය ක්‍රියා යෝග්‍ය

කාලාර්ථයේ හෝ අනියතාර්ථයේ අසම්භාව්‍ය ක්‍රියාවක් සහිත වාක්‍යයක කොටස් දෙකකි.

★ අසම්භාව්‍ය ක්‍රියාව හා සම්බන්ධ වාක්‍ය කොටස (අන්තර් වාක්‍ය)

★ අවසාන ක්‍රියාව හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන වාක්‍ය කොටස

උදා :- ගුරුවරුන් උගන්වද්දී ශිෂ්‍යයෝ අසා සිටියහ.
අන්තර් වාක්‍ය ප්‍රධාන වාක්‍ය කොටස
සොරුන් පැමිණියහොත් ගම්මු බිය වෙති.

මෙවැනි වාක්‍යවල අසම්භාව්‍ය ක්‍රියාව සම්බන්ධ කර්තෘ (අන්තර් වාක්‍යයේ) අනුක්ත වේ. ප්‍රධාන වාක්‍ය කොටස සාමාන්‍ය වාක්‍ය ඊතිය අනුව තැබෙයි.

7. ද්විත්ව උක්ත රීතිය

එක ම වාක්‍යයක උක්ත කර්තෘ පිළිබඳ ව කීප වතාවක් කියවේ නම් ඒ සෑම අවස්ථාවක් ම උක්ත රූපයෙන් තැබිය යුතු ය.

උදා :- මම දක්ෂයෙක් වෙමි.
ඔවුහු සියල්ලෝ උපාසකයෝ නොවෙති.

8. යුතු, යුතු ය, මැනවි, යෙහෙකි නිපාත යෝගය

- i. යුතු, යුතු ය, මැනවි, යෙහෙකි යන පදයකින් අවසන් වන වාක්‍යවල කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- මා එහි යා යුතු ය.
ඔවුන් එය පැවසිය යුතු
අප නිවැරදි ව වැඩ කිරීම මැනවි
ඔවුන් සියල්ලන් නිහඬ වීම යෙහෙකි.

- ii. යුතු යන්න පුරුෂත්‍වයේ වර්තනා තබයි නම් එහිදී කර්තෘ උක්ත රූපයෙන් තැබිය යුතු ය.

උදා :- මම එහි යා යුත්තෙමි.
අපි පොත් කියවිය යුත්තෙමු.
තෝ එය උගත යුත්තෙහි.
තොපි නිහඬ විය යුත්තෙහු.
පියා යුතුකම් ඉටු කළ යුත්තේ ය.
සියල්ලෝ ධාර්මික විය යුත්තෝ ය.

9. සංශයාර්ථ කථන රීතිය

සැකය ප්‍රකාශ වන අර්ථයේ වාක්‍ය මේ රීතියෙන් තැබිය යුතු ය. මෙවැනි වාක්‍යවල කොටස් දෙකකි. ඒ කොටස් “යි” නිපාතයෙන් සම්බන්ධ වේ.

උදා :- මා එය කළහ යි ඔවුහු සිතූහ
සැකය ප්‍රධාන
ප්‍රකාශවන වාක්‍ය
අන්තර් වාක්‍ය කොටස

මෙහි අන්තර් වාක්‍යයේ

- ★ කර්තෘ අනුක්ත විය යුතු ය.
- ★ කර්තෘගේ වචන භේදයක්, පුරුෂ භේදයක් නොසලකා හැම විට ම එහි ක්‍රියාව ප්‍රථම පුරුෂ බහු වචනයෙන් ම තැබිය යුතු ය.
- ★ ප්‍රධාන වාක්‍ය කොටස සාමාන්‍ය වාක්‍ය රීති අනුව තැබිය යුතු ය.

උදා :- ● මා විභාගයෙන් සමත් වෙති යි ගුරුවරු සිතූහ.
● තා එහි ගියහ යි මම සිතුවෙමි.
● ඔහු පැමිණෙති යි ගුරුවරයා සිතීය.

10. ප්‍රශ්නාර්ථවත් වාක්‍ය

i. ප්‍රශ්නාර්ථයේ ද නිපාතයෙන් අවසන් වන වාක්‍යවල කර්තෘ උක්ත විය යුතු ය.

උදා :- මම දක්ෂයෙක් ද?
හෙතෙම ගායකයෙක් ද?
ඔ උපාසිකාවක් ද?

ii. ඇයි, කෙසේ ද, කවදා ද, කොහේ ද, කවර හෙයින් ද, මොනවා ද, කුමක් ද ආදී ප්‍රශ්නවාචි යෙදුම්වලින් අවසන් වන වාක්‍යවල කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- මිනිසුන් කෑ ගසන්නේ ඇයි?
ඔවුන් එසේ කරන්නේ කවර හෙයින් ද?
මා උගතකු වන්නේ කවදා ද?

11. අවිනිශ්චිතාර්ථයේ වි නිපාත යෝග්‍යය

අවිනිශ්චිතාර්ථයේ වි නිපාතයෙන් වාක්‍යයක් අවසන් වන විට කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- ඔවුන් හෙට පැමිණෙවි.
රටවැසියන් එයින් සතුටු වෙවි.

12. ශ්‍රැති සුවනාර්ථයේ නිපාත යෝග්‍යය

ශ්‍රැති සුවනාර්ථයේ ල, ලු නිපාතවලින් වාක්‍යයක් අවසන් වීමේදී කර්තෘ උක්ත ව තැබිය යුතු ය.

උදා :- ඔවුහු දක්ෂයෝ ල.
වැසියෝ එයින් කිපෙත් ල

13. උපමාවාචි නිපාත යෝග්‍යය

උපමාවාචි නිපාත :- මෙන්, සේ, වැනි, වගේ, බඳු, අයුරු, විලස, ආකාර, ලෙස ආදිය

මෙම නිපාත හා බැඳෙන්නේ අනුක්ත නාම පදයකි.

උදා :- දෙවියන් වැනි මිනිස්සු එහි වෙති.
සමන් දරුවකු ලෙස කටයුතු කළේ ය.
ගුරුවරුන් ලෙස ඔවුහු යුතුකම් ඉටු කරති.
කෝකිලයෙකු බඳු ගායකයෙක් ප්‍රසංගයට පැමිණෙයි.

14. හෙවත්, නොහොත්, හෝ නිපාත යෝග්‍යය

i. හෙවත් යන සමානාර්ථ නිපාතයෙන් සම්බන්ධ වන පද එක ම අයකු හෝ එකම දෙයක් ගැන විය යුතු ය. ඒවා උක්ත රූපයෙන් තැබිය යුතු ය.

උදා :- දෝන ඉසබෙලා හෙවත් ගජමත් නෝනා දක්ෂ කිවිඳියක් වූවා ය.
කොත්ගල ප්‍රාඥයා හෙවත් මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ කෘතහස්ත ගත්කරුවෙකි.

ii. නොහොත්, හෝ නිපාත යෙදෙන්නේ විකල්පාර්ථයෙහි ය. ඒ හා බැඳෙන සියලු පද උක්ත වේ. ක්‍රියාවට ආසන්න පදයට අයත් පුරුෂයට ගැළපෙන පරිදි ආබ්‍යානය තැබේ.

උදා :- පියා නොහොත් මව ඊට සහභාගි වූවා ය.
මම නොහොත් නුඹ එහි යන්නෙහි.
නායකයා හෝ නායිකාව තරගය මෙහෙය වූවා ය.

15. ප්‍රාර්ථනාර්ථයේ “වා” නිපාත යෝග්‍ය

ප්‍රාර්ථනාර්ථයෙහි “වා” නිපාතයෙන් වාක්‍යයක් අවසන් වීමේදී කර්තෘ උක්ත වන අතර ක්‍රියාව කර්තෘ පදයට අනුව වර්තැගී තිබිය යුතු ය.

උදා :- මම නිදුක් වෙමිවා
අපි නිදුක් වෙමුවා
නුඹ නිදුක් වෙහිවා
නුඹලා නිදුක් වෙහුවා
ගුරුතුමා නිදුක් වේවා
සියල්ලෝ නිදුක් වෙත්වා

16. සමුවචයාර්ථයේ නිපාත යෝග්‍ය

සමුවචයාර්ථවත් ද, ත්, යි, හා, සහ යන නිපාතවලින් බැඳුණු නාම පද කර්තෘ ලෙස තබන විට ඒවා ප්‍රථම, මධ්‍යම, උත්තම පුරුෂ පිළිවෙළට ගැළපී තිබිය යුතු ය. ක්‍රියාවට ආසන්න පුරුෂයේ බහු වචනයෙන් ආබ්‍යානය තැබේ.

උදා :- අයියා ද නුඹ ද මම ද එහි ගියෙමු.
අයියාත් නුඹත් එහි ගියෙහු.
නුඹයි මමයි එහි ගියෙමු.
අයියා සහ මම එහි ගියෙමු.

17. සහ අර්ථයේ නිපාත යෝග්‍ය

සහ අර්ථවත් හා, සහ, සමග, කැටුව, ඉති යන නිපාත සමග යෙදෙන නාම අනුක්ත රූපයෙන් තැබේ.

උදා :- මවුවරු දරුවන් සමග පන්සල් යති.
මම ඔවුන් හා සම්බන්ධ නොවෙමි.
ගොපල්ලා ගවයන් කැටුව වනයට යයි.
“සැරදේ සියනිහි (සියන් + ඉති) සැලළිහිණි සඳ”

18. පිණිසාර්ථයේ නිපාත යෝග්‍ය

පිණිස, උදෙසා, නිසා, සඳහා, අරභයා, වෙනුවෙන් ආදී නිපාත පද හා බැඳෙන කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- තෙරුවන් උදෙසා අපි පූජා පවත්වමු.
ළමයින් නිසා දෙමවුපියෝ වෙහෙසෙති.
ගුරුවරුන් අරභයා උපහාර පුද කරමු.

19. ආබ්‍යාන ආධ්‍යානාරය

ආබ්‍යාන ආධ්‍යානාරය නම් වාක්‍ය රීතියේදී ආබ්‍යානයක් යෙදෙන්නේ නැත. එය තිබේ යැයි සලකා කර්තෘ උක්ත ව තබයි.

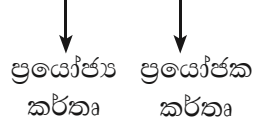
උදා :- මම දක්ෂයෙක්. (වෙමි)
එහි සියල්ලෝ දක්ෂයෝ. (වෙති)

20. ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා යෝග්‍ය

ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා සහිත වාක්‍යයක කර්තෘ පද දෙකක් වෙයි. එනම්,

1. ප්‍රයෝජ්‍ය කර්තෘ - කරවන්නා
2. ප්‍රයෝජක කර්තෘ - කරන්නා

උදා :- ගුරුතුමා ළමයින් ලවා අකුරු ලියවයි.

මෙවැනි වාක්‍යවල ප්‍රයෝජ්‍ය කර්තෘ උක්ත වන අතර ආබ්‍යානය ඊට ගැළපෙන පරිදි තැබිය යුතු ය. ප්‍රයෝජක කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- මම සේවකයන් ලවා වැඩ කරවමි.
තෝ වෙළෙන්දන් ලවා භාණ්ඩ විකුණවහි.

★ ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා සහිත වාක්‍යවල ඇතැම් විට ප්‍රයෝජක කර්තෘ නැතිව ද තැබිය හැකි ය.

උදා :- අම්මා මල් කඩවයි.

21. අවධාරණාර්ථයේ නිපාත යෝග්‍ය

වනාහි, වූකලි, මා නම් ආදී අවධාරණාර්ථයේ නිපාත පද සමග බැඳෙන නාම පද උක්ත රූපයෙන් තබයි.

උදා :- දරුවෝ වැඩ කරත් නම් මවුපියෝ සතුටු වෙති.
ඔවුහු වූකලි වාසනා වන්නයෝ වෙති.
සියල්ලෝ ම එහි පැමිණෙති.

22. වි, වූ, වන කෘදන්ත පද සමග බැඳෙන කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- හේ ධනවතකු වී සිටියේ ය.
ගායිකාවක වන ඔ එක රැයින් ජනප්‍රිය වූවා ය.
දක්ෂයකු වූ හෙතෙම කාගෙන් සිත් ගත්තේ ය.

23. ඇත, නැත, ඇති, නැති, යන පදවලින් වාක්‍යයක් අවසන්වන විට,

i. ඊට පෙර පදය ක්‍රියා රූපයක් ගනී නම් එහිදී කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- ඔවුන් දක්ෂයන් වනු ඇත.
මා එහි ගොස් නැත.

ii. ඉහත පදවලට පෙර පදය ක්‍රියා රූපයක් නොගන්නා විට කර්තෘ උක්ත වේ.

උදා :- පන්තියේ ළමයි ඇත.
අපි එහි නැත.

24. පමණ, පමණක් නොව, බව, වශයෙන් ආදි නිපාත පද සමග බැඳෙන කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- දෙමාපියන් පමණ කවුරු වෙහෙසෙත් ද?
ඔවුන් පමණක් නොව මම ද එහි ගියෙමි.
එහි සිටින්නේ ශිෂ්‍යයන් බව කවුරුත් දැන සිටියහ.
උගතුන් වශයෙන් ඔවුහු නිතර බුහුමන් ලබති.

25. විභාජ්‍යවත් නිපාත යෝග්‍යය

විනා, මුත්, මිස, හැර ආදි නිපාත හා බැඳෙන කර්තෘ අනුක්ත වේ.

උදා :- ඔවුන් විනා එය පිළිගන්නෝ කවරහු ද?
ගුරුවරුන් මුත් අන් අය එහි යත් ද?
දක්ෂයින් මිස සෙස්සෝ ජය නොලබති.
කාන්තාවන් හැර අන් අය එතැනින් ඉවත් විය යුත්තෝ ය.

26. තෙමේ, තොමෝ, තුමු පද යෝග්‍යය

තෙමේ - පුරුෂ ලිංග ඒක වචන උක්ත රූපය.

උදා :- රජ තෙමේ යුදට නික්මෙයි.

තොමෝ - ස්ත්‍රී ලිංග ඒක වචන උක්ත රූපය.

උදා :- ඕ තොමෝ වෙහෙර පැදකුණු කළා ය.

තුමු - ස්ත්‍රී, පුරුෂ ලිංගික බහු වචන උක්ත රූපය.

උදා :- උපාසකයෝ තුමු නිති පතා සිල් රකිති.
කාන්තාවෝ තුමු ශ්‍රම බලකායට එක් වෙති.

ක්‍රියාකාරකම 2

❁ පහත දැක්වෙන වාක්‍ය සදොස් නම් නිදොස් කර ලියන්න.

i. මැණියෝ අවවාද දුන්නේ ය.
.....

ii. අමඬි පරුෂ වචනයෙන් බැන්නා ය.
.....

iii. මෑණියන් දෑ විහාරයට ගියා ය.

.....

iv. සුමනා දේවිය පුතණු කෙනෙකුත් බිහි කළා ය.

.....

❁ පහත දැක්වෙන වාක්‍ය සදොස් නම් නිදොස් කර ලියන්න.

1. මම විභාගය සමත් වෙති යි ඔවුන් සිතයි.
2. ගංගාවත් රට සරුකරමින් මුහුදට ගලා යයි.
3. ලේනා ද කුඩුව ද ගසෙන් පහළට වැටෙයි.
4. මුව රැළ වනයේ ඔබමොබ හැසිරෙති.
5. කවරෙක් එය පිළිගනියි ද?
6. සඟ ගණ නුවර සැරිසරා පිඬු සිඟා වඩයි.
7. තිදෙනාගෙන් දෙදෙනෙක් ඉවත් වූ විට එක් අයෙක් එයින් සතුටු වෙති.
8. පියාණ දරුවෝ රකියි.
9. මෑණියන් පුතණුවෝ කැඳවති.
10. හික්ෂුන් වහන්සේ සුමධුර දම් දෙසුමක් පැවැත්වූහ.
11. ගවයෙක් කොකෙක් සමග මිත්‍ර ව වසති.
12. මම පිරිවෙණට යද්දී මිතුරන් පැමිණ සිටියහ.
13. අන්‍යාගමිකයෝ සියල්ලන් ම මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයන් නොවේ.
14. අපි නිවැරදිව වැඩ කළ යුතු ය.
15. දෙවියෝ වැනි මිනිසුන් අප අතර වෙයි.

කර්තෘ කාරක වාක්‍ය සහ කර්ම කාරක වාක්‍ය

කර්තෘ කාරක වාක්‍ය

කාරක යනු කරන්නා යන්න යි. යම් කිසි වාක්‍යයක අවසාන ක්‍රියාව කරනු ලබන්නේ එහි උක්ත කර්තෘ විසින් නම් එවැනි වාක්‍ය කර්තෘ කාරක වාක්‍ය වේ. එවැනි වාක්‍යවල අවසාන ක්‍රියාවට “එය කරන්නේ කවුද?” යන ප්‍රශ්නය යොමු කළ විට ලැබෙන පිළිතුර වන්නේ උක්ත කර්තෘ පදය යි. එවැනි වාක්‍යවල අවසාන ක්‍රියාවට “කාවද?”, “මොනවා ද?” යන ප්‍රශ්න යොමු කළ විට ලැබෙන පිළිතුර වන්නේ අනුක්ත කර්ම පදය යි.

උදා :- පාලකයෝ ජන නායකයන් පසසති.

ඉහත වාක්‍යයේ අවසාන ක්‍රියාව වන්නේ “පසසති” යන්න යි. පැසසීම කරන්නේ කවු ද? එයට පිළිතුර වන්නේ “පාලකයෝ” යන්න යි. එය උක්ත කර්තෘ පදය යි. “පසසන්නේ කාව ද?” යන්නට පිළිතුර වන්නේ “ජන නායකයන්” යන්න යි. එය අනුක්ත කර්මය යි. අවසාන ක්‍රියාව කරන්නේ උක්ත කර්තෘ නිසා එවැනි වාක්‍ය කර්තෘ කාරක වාක්‍ය නම් වේ.

කර්තෘ කාරක වාක්‍යයක ලක්ෂණ

- * කර්තෘ උක්ත රූපයෙන් සිටියි.
- * එම උක්ත කර්තෘ පදය ප්‍රථමා විභක්ති ගනියි.
- * කර්මය අනුක්ත වන අතර එය කර්ම විභක්ති ගනියි.
- * උක්ත කර්තෘ පදයට ගැලපෙන පරිදි ආබ්‍යාසය තැබිය යුතු ය.

උදා :- **ගුරුවරු** **ශිෂ්‍යයන්** අගය කරති.

සත්පුරුෂයෝ පිනට දහමට **සිත්** යොදති.

ගායක ගායිකාවෝ **රසිකයන්** කුල්මත් කළහ.

● උක්ත කර්තෘ පදය

● අනුක්ත කර්ම පදය

කර්ම කාරක වාක්‍ය

අවසාන ක්‍රියාවෙන් උක්ත වන්නේ කර්මය නම්, ඒවා කර්ම කාරක වාක්‍ය වේ.

උදා :- පාලකයන් විසින් ජන නායකයෝ පැසසෙති.

ඉහත වාක්‍යයේ අවසාන ක්‍රියාව “පැසසෙති” යන්න යි. “පැසසෙන්නේ කවුද?” යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුර “ජන නායකයෝ” යන්න යි. එය වාක්‍යයේ උක්ත කර්ම පදය යි. මෙම වාක්‍යවල අවසාන ක්‍රියාවට “කා විසින් ද?” “කුමකින් ද?” යන ප්‍රශ්න යොමු කළ විට ලැබෙන පිළිතුර වන්නේ අනුක්ත කර්තෘ පදය යි. ඉහත වාක්‍යයේ අනුක්ත කර්තෘ පාලකයන් යන්න යි. එබැවින් එම වාක්‍යය කර්ම කාරක වේ.

කර්ම කාරක වාක්‍යයක ලක්ෂණ

- * කර්තෘ අනුක්ත වේ.
- * අනුක්ත කර්තෘ කර්තෘ විභක්ති ගනියි.
- * කර්මය උක්ත වේ.
- * උක්ත කර්මය ප්‍රථමා විභක්ති ගනියි.
- * අවසාන ක්‍රියාව ගළපන්නේ උක්ත කර්ම පදයට අනුව යි.
- * එම ක්‍රියාව නිරූත්සාහක ස්වරූපයෙන් හෝ ලද/ ලබ දාතු සමග තැබිය හැකි ය. (අතීත කාල ක්‍රියා සඳහා ලද/ ලබ දාතු දෙක ම යෙදේ. අනතීත ක්‍රියා සඳහා යෙදෙන්නේ ලබ දාතුව පමණි)

උදා :- කරන ලදි, කරනු ලැබී ය (අතීත කාල)
කරනු ලබයි, කරනු ලබන්නේ ය (අනතීත කාල)

උදා :- **ගුරුවරුන් විසින්** **ශිෂ්‍යයෝ** අගය කෙරෙති/ කරනු ලබති.

සත් පුරුෂයන් විසින් පිනට දහමට **සිත්** යෙදෙයි/ යොදනු ලබයි.

ගායක ගායිකාවන් විසින් **රසිකයෝ** කුල්මත් කෙරුණහ/ කරනු ලැබූහ/ කරන ලදහ.

කර්තෘ කාරක වාක්‍යයක් කර්ම කාරකයට හැරවීමේදී සැලකිය යුතු කරුණු

- අවසාන ක්‍රියාවට අනුව උක්ත කර්තෘ පදය සහ අනුක්ත කර්ම පදය හඳුනා ගැනීම.
- උක්ත කර්තෘ පදය අනුක්ත කොට ඊට “විසින්” නිපාතය එකතු කිරීම (ප්‍රථමා විභක්තියෙන් තබා ඇති කර්තෘ පදය කර්තෘ විභක්ති රූපය ගැන්වීම)
- අනුක්තව තබා ඇති කර්ම පදය උක්ත කිරීම. (කර්ම විභක්තියෙන් තබා ඇති කර්ම පදය ප්‍රථමා විභක්ති රූපය ගැන්වීම)
- උක්ත කර්තෘ පදයට අනුව තබා ඇති ක්‍රියාව උක්ත කර්ම පදයට ගැළපෙන පරිදි සිතා ගැනීම.
- එම ක්‍රියා පදය නිරුක්තසාහක ස්වරූපයට හෝ ලද/ ලබා දීමට ස්වරූපයට හැරවීම.
- දී ඇති කර්තෘ කාරක වාක්‍යයේ අවසාන ක්‍රියාවට අදාළ කාලය වෙනස් නොවිය යුතු ය.

උදා :- බල්ලෝ සොරුන් ලුහු බඳිති. - කර්තෘ කාරක
බල්ලන් විසින් සොරු ලුහු බැඳෙති/ ලුහු බඳිනු ලබති - කර්ම කාරක

ක්‍රියාකාරකම 3

පහත සඳහන් වාක්‍ය කර්ම කාරකයට හරවා ලියන්න.

- ගුවන් නියමුවෝ ගුවනේ විස්කම් දක්වති.
- විවාරකයෝ ලේඛකයන් දිරි ගන්වති.
- ශිෂ්‍ය නායකයා ශිෂ්‍යාවක කැඳවී ය.
- දෛවඥයෝ විස්මිත අනාවැකි පළ කළහ.
- කම්කරුවෝ වෙහෙස නොබලා වැඩ කරති.

කර්ම කාරක වාක්‍යයක් කර්තෘ කාරකයට හැරවීමේදී සැලකිය යුතු කරුණු

- අනුක්තව තබා ඇති කර්තෘ පදය උක්ත කිරීම.
- විසින් නිපාතය ඉවත් කිරීම. (කර්තෘ විභක්ති ගත් උක්ත කර්තෘ පදය ප්‍රථමා විභක්ති රූප ගැන්වීම)
- උක්ත කර්මය අනුක්ත කිරීම. (ප්‍රථමා විභක්ති ගත් කර්ම පදය කර්ම විභක්ති රූප ගැන්වීම)
- නිරුක්තසාහක ස්වරූපයෙන් හෝ ලද/ ලබා දීමට සමග තබා ඇති ක්‍රියාව, සාමාන්‍ය ක්‍රියා පදයක් බවට සිතා ගැනීම.
- උක්ත කර්මයට අනුව තබා ඇති ක්‍රියාව උක්ත කර්තෘ පදයට අනුව ගැළපීම.
- කර්ම කාරක වාක්‍යයේ අවසාන ක්‍රියාව තබා ඇති කාලය වෙනස් නොවිය යුතු ය.

උදා :- ඇමැතිතුමා විසින් මන්ත්‍රීවරු අගය කෙරෙහි/ කරනු ලබති - කර්ම කාරක
ඇමැතිතුමා මන්ත්‍රීවරුන් අගය කරයි - කර්තෘ කාරක

ක්‍රියාකාරකම 4

❁ පහත සඳහන් කර්ම කාරක වාක්‍ය කර්තෘ කාරකයට හරවන්න.

- ගොවියන් විසින් රට සරු කෙරෙයි./ කරනු ලබයි.
- විනිසුරුවරුන් විසින් වූදිතයෝ දඟගෙට යැවෙති./ යවනු ලබති.
- කපුටා විසින් ලේනා ද කුඩුව ද ගසින් පහළට ඇද දමෙති./ දමනු ලබති.
- මා විසින් සාහිත්‍යකරුවෝ අගය කෙරුණහ.
- තෙරණුවන් විසින් සුමිහිරි හඬින් බණ දේශනා කෙරෙයි./ කරනු ලබයි.

ක්‍රියාකාරකම 5

- උක්තාඛ්‍යාත පද නිවැරදි ව යොදමින් කර්තෘ කාරක වාක්‍ය 10ක් ලියන්න.
- එම වාක්‍ය කර්මකාරකට හරවා නැවත ලියන්න.

iqNdIs;

සිකෙබයා සිකතිබබානි

උගත යුතු කවර ශිල්ප ශාස්ත්‍රයක් වුව උගත යුතු ය.

iqÑka;k

ගුවන්යානය මිහිතලය මතදී හැම විට ම සුරක්ෂිත ය. එහෙත් එබඳු පැවැත්මකට එය නිපදවනු ලැබ නැත. ජීවිතයේ ශ්‍රේෂ්ඨ ජයග්‍රහණ උදෙසා අවදානම් සහිත වුවත් එලදායි කාර්යයක නිරත වීම මැනවි.